تفکیک بین فعلیت و فاعلیت تکلیف در کلام شهید صدر

من فقط به عبارت صفحه ۳۳۶ اشاره می‌کنم. اینکه فعلیت به امتثال ساقط نمی‌شود، خیلی قدرش را بدانید. در جای جای فقه به درد می‌خورد. ایشان در اینجا گفتند اما چیزی نیست که تنها به درد اینجا بخورد. خیلی فوائد عدیده‌ای دارد.

«وعليه فكبرى سقوط الفعلية بالامتثال غير صحيحة وانما الساقط بحسب الحقيقة فاعلية التكليف ومحركيته[1]»؛ تکلیف بالفعل است اما فاعلیت ندارد. ایشان این را در اینجا مطرح کرده‌اند. ایشان برای من فرستادند و دیدم خیلی خوب شد. فاعلیة التکلیف با این عنوان خوب است. ذهنم تحریک شد که در نرم‌افزار اصول هم ببینم. همین ترکیب «فاعلیة التکلیف» در بیستوکی مورد آمد. مواردش خیلی خوب بود. «التکلیف فاعلیته» نزدیک دویست مورد بود که شاید بالای پنجاه موردش مربوط به همینجا بود. در حلقات هم بود. من الآن آورده‌ام اگر خواستید بخوانم. دیدم خیلی مفصل هست. مرحوم آقای اراکی در جلد اول اصولشان این را دارند. وقتی هم به ما دادند هنوز جلد دوم چاپ نشده بود. متأسفانه جلد دوم را ندارم اما در نرم‌افزار هست. نگاه کنید. در استصحاب تعلیقی یک بیان خیلی خوبی برای فعلیت و فاعلیت دارند. اینها چیزهایی است که وقتی آدم مراجعه می‌کند ذهنش شروع به فعال شدن می‌کند؛ در اینکه از کلمات علماء استفاده کند و آن را نظم بدهد و جلو ببرد.

در همین جلد بحوث، چهار صفحه دیگر هم هست. صفحه ۳۶۱، ۳۶۶، ۳۷۲ و ۱۸۷. در جلد چهارده هم صفحه ۲۱۴. من اینها را چند لحظه قبل دیدم. بسط دادن برای شما است. سنتان سن جوانی است؛ هم قدر وسائلی که دارید را بدانید و هم قدر این مباحث و تراثی که علماء زحمت کشیده‌اند را بدانید.

---

[1] بحوث في علم الأصول ج۵ ص۳۳۶

بازبینی #1
ایجاد شده 20 مه 2026 14:05:33 توسط ... .
به روزرسانی شده 20 مه 2026 14:05:58 توسط ... .